

Avdelningen för analys
Enheten för enkäter och kvantitativa
analyser
Martina Forsgren, statistiker
Oscar Hultåker, statistiker
Daniel Trankell, enkätkonstruktör

Kvalitetsdeklaration

Regeringsuppdrag – Basala
hygienkrav och rutiner inom vård och
omsorg

Projektkod

R58244-2

Diarienummer

5.7-85135/2024

Innehållsförteckning

Kvalitetsdeklaration	1
Regeringsuppdrag – Basala hygienkrav och rutiner inom vård och omsorg	1
Projektkod.....	1
Diarienummer	1
Statistikens kvalitet	3
1 Relevans och syfte.....	3
1.1 Uppdrag.....	3
1.2 Syfte.....	3
2 Statistikens innehåll	3
2.1 Objekt och population	3
2.2 Variabler och statistiska mått.....	4
2.3 Urval	4
2.4 Viktberäkning och skattning.....	4
2.5 Datainsamling.....	5
2.6 Svarsfrekvens.....	6
3 Tillförlitlighet.....	6
3.1 Ramtäckning	6
3.2 Mätfel	6
3.3 Bortfall	6
3.4 Bearbetning	6
4 Tillgänglighet och presentation	7
4.1 Tillgång till statistiken	7
4.2 Presentation.....	7
4.3 Dokumentation.....	7
5 Jämförbarhet med tidigare undersökningar	7
6 Begreppslista	7
Allmänna uppgifter.....	9
A Sekretess och personuppgiftsbehandling.....	9
B Bevarande och gallring.....	9
C Kontaktuppgifter	9
Bilagor	10

Statistikens kvalitet

1 Relevans och syfte

Ge, om det underlättar för läsaren, en övergripande beskrivning av relevansen genom att sammanfatta avsnitten 1.1 och 1.2.

1.1 Uppdrag

Enkätundersökningen ingår i ett regeringsuppdrag (S2024/01660 (delvis)) som Socialstyrelsen har fått för att sprida information till verksamheter inom äldreomsorgen om vikten av basala hygienkrav och rutiner.

1.2 Syfte

Syftet med projektet är att stödja huvudmännen i att upprätthålla en kontinuerlig följsamhet till hygienkrav och rutiner inom vård och omsorg för äldre. Enkäten avser att undersöka chefernas och personalens förutsättningar att följa bestämmelser om basal hygien och smittförebyggande åtgärder, hur följsamheten ser ut och i vilken utsträckning hygienrutiner ingår i verksamhetens kvalitetsledningssystem. En del av uppdraget är att genomföra en informationsinsats till verksamheter inom äldreomsorgen, baserat på analysen av uppdraget. Analysen och informationsinsatser kommer att redovisas skriftligt i en rapport till Socialdepartementet under vintern 2025/2026.

2 Statistikens innehåll

2.1 Objekt och population

Undersökningen består av två enkäter: en till verksamheter inom hemtjänst och en till verksamheter inom särskilt boende.

- Enkät till hemtjänsten: målpopulationen är alla verksamheter i Sverige som utför hemtjänst och målobjekt är cheferna på dessa verksamheter. Rampopulationen är en förteckning som uppdateras i maj 2024 av 2206 verksamheter som utför hemtjänst i Sverige. Undertäckningen och övertäckning kan förekomma, då verksamheter som utför hemtjänst kan ha startats eller avvecklats mellan april 2024 när ramen förbereds och januari 2025 när undersökningen utförs.

- Enkät till särskilt boende för äldre: målpopulationen är verksamheter som ordnar särskilt boende till äldre. Dessa är 2169 enligt förteckning av Sveriges särskilda boende från april 2024. Över- och undertäckningen kan förekomma då enkäten skickas ut några månader efter förteckningen fastställs och verksamheter under tiden kan avvecklas eller öppnas. Målobjekt är cheferna för dessa verksamheter.

2.2 Variabler och statistiska mått

Frågorna utformades av enkätkonstruktör och projektledare samt sakkunnig inom Socialstyrelsen. Enkäten har testats av statistiker och sakkunniga. Samråd har genomförts med Sveriges kommuner och regioner (SKR) och Näringslivets regelnämnd (NNR). Ombearbetning av frågorna har skett efter att allas synpunkter inkommit.

Enkäten till särskilda boenden består av 36 frågor. En blandning av frågor med fasta svarsalternativ och öppna frågor används. Enkäten till hemtjänstverksamheter består av 32 frågor. En blandning av frågor med fasta svarsalternativ och öppna frågor används.

Två rådatafiler med variabler och insamlade svar har levererats till projektledaren, en för varje enkät. För enkätfrågor som är envals- eller flervalsfrågor har även resultattabeller med andelar och frekvenser levererats.

Redovisning görs på Riks- och regionnivå samt befolkningsstorlek. Redovisningen sker i antal och procentsatser.

2.3 Urval

Gruppen respondenter som enkäten för hemtjänster skickats till är ett stratifierat obundet slumpmässigt urval (OSU) av 700 verksamheter inom hemtjänst och 696 verksamheter för enkäten till särskilda boenden. Båda urval är fördelade i 5 strata efter befolkningsstorlek (strata: 0-15 tusen, 15-30 tusen, 30-70 tusen, 70 till 200 tusen och 200 tusen eller fler). Från varje stratum har hälften av respondenter dragits.

2.4 Viktberäkning och skattning

Undersökningen sker genom ett stratifierat obundet slumpmässigt urval utan återläggning från rampopulationen.

Följer tabell med vikter för varje stata:

Verksamheter inom Hemtjänst

Fördelning av hemtjänstverksamheter i Sverige enligt förteckning april 2025

Befolkningsgrupp	Antal	Procent
0–15 tusen	378	17,07
15–30 tusen	427	19,29
30–70 tusen	508	22,94
70–200 tusen	562	25,38
200 tusen eller fler	339	15,31
Totalt	1 875	

Fördelning av hemtjänstverksamheter i urvalet

Befolkningsgrupp	Antal	Procent
0–15 tusen	120	17,09
15–30 tusen	135	19,23
30–70 tusen	161	22,93
70–200 tusen	178	25,36
200 tusen eller fler	108	15,38
Totalt	702	

Verksamheter inom Särskilt boende (SÄBO)

Fördelning av SÄBO-verksamheter i Sverige enligt förteckning april 2025

Befolkningsgrupp	Antal	Procent
0–15 tusen	425	19,93
15–30 tusen	380	17,82
30–70 tusen	545	25,56
70–200 tusen	550	25,80
200 tusen eller fler	232	10,88
Total	2 132	

Fördelning av SÄBO-verksamheter i urvalet

Befolkningsgrupp	Antal	Procent
0–15 tusen	139	19,97
15–30 tusen	124	17,82
30–70 tusen	178	25,57
70–200 tusen	179	25,72
200 tusen eller fler	76	10,92
Total	696	

2.5 Datainsamling

Datainsamlingen genomfördes via en webbenkät och ett medföljande missiv med information om undersökningen (se bilaga A). Ett informationsbrev skickades till särskilda boenden och hemtjänstverksamheter via e-post. Datainsamlingen pågick under perioden 16 maj 2025 – 5 juni 2025 med en förlängning av 7 dagar. Under insamlingsperioden skickades två ordinarie påminnelser samt en extra påminnelse om förlängd insamlingsperiod ut.

2.6 Svarsfrekvens

Svarsfrekvensen för enkät för hemtjänstverksamheter är 45 % med 313 svarande. För enkäten om särskilt boende för äldre har 388 svar kommit in och det ger en svarsfrekvens på 56 %.

3 Tillförlitlighet

3.1 Ramtäckning

Undertäckning och övertäckning förekommer i både undersökningar.

De brister som finns i ramtäckningen bedöms inte snedvrider statistiken i någon nämnvärd omfattning.

3.2 Mätfel

Enkäten konstruerades av enkätkonstruktör, ämneskunnig, statistiker, med pilotundersökning samt i samråd med SKR och NNR för att minska risken för mätfel.

3.3 Bortfall

Enkäten om hemtjänst besvarats av 313 verksamheter som ingår i urvalet som utgör hälften av alla Sveriges verksamheter inom hemtjänst. Objektbortfallet är därmed 55 procent.

För enkäten om verksamheter särskilt boende för äldre har 388 verksamheter av urvalet svarat och detta ger ett bortfall av 44 procent på urval.

Objektbortfallet ökar den slumpmässiga osäkerheten. Det är dock svårt att bedöma huruvida systematiskt bortfall förekommer och i vilken utsträckning tillförlitligheten påverkas av eventuell skevhet. Vid omfattande bortfall är det viktigt att tolka statistiken med försiktighet, eftersom den kan vara påverkad av systematiska fel.

I denna undersökning förekommer ett visst partiellt bortfall men det är så pass litet att det troligen inte påverkar resultaten i någon betydande omfattning.

3.4 Bearbetning

Vid bearbetningen av datamaterialet kan fel uppstå, såsom registrerings- och kodningsfel.

En kvalitetskontroll av rimligheten i värdena har genomförts.

4 Tillgänglighet och presentation

4.1 Tillgång till statistiken

Resultaten av enkätundersökningen publiceras på Socialstyrelsens webbplats www.socialstyrelsen.se i rapport.

4.2 Presentation

De insamlade statistikuppgifterna sammanställs i Excel och genom delning av tabeller från webbenkätverktyg Webropol. Rådatasetet diarieförs och en kvalitetsdeklaration upprättas för undersökningen.

4.3 Dokumentation

Denna kvalitetsdeklaration utgör en produktbeskrivning och är en del av dokumentationen av statistiken.

5 Jämförbarhet med tidigare undersökningar

Det är första gången Socialstyrelsen genomför undersökningen.

6 Begreppslista

Målpopulation – Den grupp av enheter som undersökningen syftar till att ge information om. Målpopulationen utgörs av de organisationer eller enheter som resultaten ska representera.

Målobjekt – De specifika enheter inom målpopulationen som studien avser att undersöka.

Rampopulation – Den del av målpopulationen som är tillgänglig genom det register eller urvalsram som används för undersökningen. Rampopulationen kan skilja sig från målpopulationen.

Ramtäckning – I vilken utsträckning rampopulationen täcker målpopulationen. Fullständig ramtäckning innebär att alla enheter i målpopulationen finns med i rampopulationen.

Undertäckning – När vissa enheter i målpopulationen inte finns med i rampopulationen.

Övertäckning – När rampopulationen inkluderar enheter som inte tillhör målpopulationen, exempelvis om ett register innehåller felaktiga eller inaktuella uppgifter.

Mätfel – Fel som uppstår vid insamling av data, till exempel om en respondent missförstår en fråga, eller om enkäten inte är tydligt utformad för att fånga rätt information. Detta leder till att den insamlade informationen inte överensstämmer med verkligheten. I vissa fall behöver respondenter inhämta information från flera uppgiftslämnare med specifik kunskap om måttet vilket kan ge utrymme för skilda tolkningar av undersökningsvariabler.

Objektbortfall – Om en eller flera respondenter inte har svarat på hela enkäten uppstår ett objektbortfall.

Obundet slumpmässigt urval (OSU) – Ett urvalsförfarande som innebär att alla kombinationer av n objekt (urvalsstorleken) från en population som består av N objekt har lika stor sannolikhet att bli utvalda.

Partiellt bortfall – När en individ som representerar en enhet besvarar enkäten men inte svarar på alla frågor, vilket leder till att viss information saknas i undersökningen. Många enkäter innehåller frågor som måste besvaras för att komma vidare i enkäten. För sådana frågor kan inget partiellt bortfall uppstå.

Urvalsfel – Den skillnad som kan uppstå mellan resultatet från urvalet och det resultat som skulle ha erhållits om alla enheter i målpopulationen hade undersökts. Detta fel uppstår eftersom inte alla enheter undersöks.

Registreringsfel – Fel som kan uppstå vid inmatning eller överföring av insamlad data från enkäten till en databas eller ett lagringssystem. Exempelvis kan enkätsvar registreras felaktigt på grund av manuella misstag eller tekniska problem under överföringen av data från enkäten till systemet.

Kodningsfel – Fel som uppstår vid kategorisering eller kodning av svar, vilket kan leda till att data analyseras och tolkas fel.

Allmänna uppgifter

A Sekretess och personuppgiftsbehandling

Vi samlar in kontaktuppgifter för de svarande i enkäten. Kontaktuppgifter är personuppgifter och behandlas hos Socialstyrelsen i enlighet med dataskyddsförordningen (EU) 2016/679. Mer information om hur Socialstyrelsen behandlar personuppgifter finns här: <https://www.socialstyrelsen.se/om-socialstyrelsen/behandling-av-personuppgifter>. Se särskilt under rubriken Enkätundersökningar riktade till verksamheter. Enkät svar som kommer in till Socialstyrelsen är enligt huvudregeln allmänna handlingar. Det innebär att allmänheten har rätt till att ta del av innehållet, om det inte finns uppgifter som är sekretessbelagda enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

B Bevarande och gallring

Socialstyrelsen följer lagar och förordningar gällande hantering och gallring av handlingar.

C Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Socialstyrelsen
Kontaktperson	Ann Bergman
E-post	ann.bergman@socialstyrelsen.se
Telefon	075-247 30 85

Socialstyrelsen kan kontaktas via e-post på socialstyrelsen@socialstyrelsen.se.

Bilagor

A Frågeformulär

Finns diariet under 28353/2025 (särskilda boenden) och 28355/2025 (hemtjänst).